

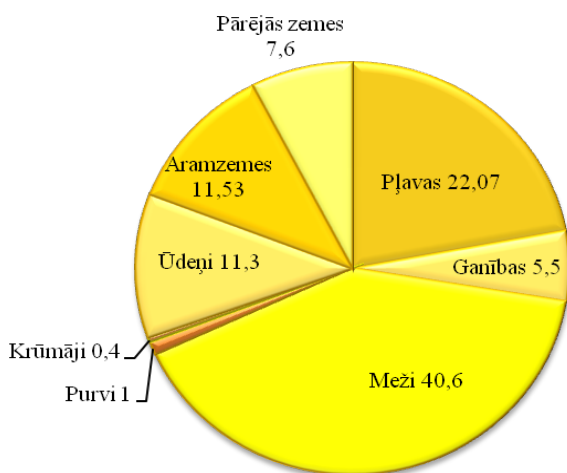
DEMO FARM

«Videi draudzīgas lauksaimniecības demonstrējumu saimniecību tīkla izveide Latvijā un Igaunijā»

Z/s «Lielkrūzes»

Zemnieku saimniecība «Lielkrūzes» atrodas Vidzemes reģionā, Jaunpiebalgas novadā, 6 km attālumā no Jaunpiebalgas. Saimniecība ietilpst vides biedrības «Krūzes» bioloģiskajā saimniekošanas pētniecības teritorijā «Palata».

Z/s «Lielkrūzes» apsaimnieko 100 hektārus zemes.

Z/s «Lielkrūzes» saimnieks Guntars Dolmanis

Saimniekošana

Saimniecība darbojas vairākos virzienos: zāgmateriālu, jumtu skaidu gatavošanā, gaļas liellopu audzēšanā, aitkopībā un bioloģiskajā dīķsaimniecībā ar 20 zivju sugām. Dabīgās ūdas palīdz atjaunot savvaļas zirgi. Lauksaimniecībā izmantojamās zemes lielāko daļu aizņem ūdas un ganības. Arāmzemē sēj miežus, griķus, rudzus, ziemas kviešus, zirņus, auzas, dārzeņus, stāda kartupeļus, ir iekopts augļu dārzs un ogulāju stādījumi. Pagalmā un starp dīķiem ierīkots daiļdārzs. Līdztekus tradicionālajai saimniekošanai būtisku vietu saimniecībā atvēl dažādu dabai draudzīgu ideju īstenošanai, kā arī ilgtspējīgu, uz tautas tradīcijām balstītas apsaimniekošanas un dabas kopsakarību novērošanai.

Skats uz ainavisko «Lielkrūžu» pagalmu

Zālāju apsaimniekošanā liela loma atvēlēta nogaišanai

Dabas vērtības

Saimniecība atrodas Gaujas ielejā un tai piegulošās teritorijās — vizuāli augstvērtīgā ainavā, kur mijas zālāju, dīķu un mežu platības. Visā saimniecības teritorijā saimnieko ar dabai draudzīgām metodēm īpaši augstā līmenī. Gandrīz katru saimnieciskās darbības izpausmi apzināti veic, tieši vai pastarpināti sadarbojoties ar savvaļas dzīvniekiem un dabas norisēm. Mežus apsaimnieko, necērtot kailcirtes, saudzējot īpaši vecus kokus un nodrošinot dzīves apstākļus īpaši aizsargājamām putnu sugām — mazajam ērglim un melnajai dzilnai. Uz saimnieka ierīkotas ligzdas pamatnes priedes galotnē ligzdo zivjērglis. Diemžēl 2010. gada vasaras vētrā lielākā daļa meža tika nogāzta vējgāzē, un tas ir acīmredzams piemērs, kā citos apkārtnes mežos esošās kailcirtes veicinājušas vēja postošo darbību. Gaujas palieņu pļavas 20. gs. vidū meliorētas un kultivētas, samazinot to augāja daudzveidību. Izmantojot dabisko noganīšanu, ir izveidota norobežota ganību teritorija, kur galvenā apsaimniekošanas metode ir noganīšana visa gada garumā. Tā uztur zālājus, pakāpeniski uzlabojot to floristisko sastāvu.

Pēc saimnieku ierosmes saimniecībā pēc meliorācijas atjaunots viens Gaujas vecupes posms un būtiski uzlabota zālāja augu segas daudzveidība.

Gaujas palieņu pļavas «Lielkrūžu» apkārtnē ir plašas un lēzenas

Gauja pie «Lielkrūzēm» ir samērā šaura, ar izteiktu palieni

Tūrisms

Saimniecība apmeklētājus uzņem vasaras sezonā. Viesi var izbaudīt senču pirts labumus, nakšņot gan guļbūves namiņos, gan siena gubenī. Maltītes saimnieki gatavo no saimniecībā izaudzētiem produktiem.

Apmeklētājiem piedāvā ekskursijas pa saimniecību — iepazīšanos ar daiļdārzu, Gaujas palienes zālājiem, mežu un dabai draudzīgām saimniekošanas metodēm.

Lielu vērtību saimnieki velta stāstījumam par dabas procesu un sugu savstarpējo mijiedarbību.

«Lielkrūzēs» var svinēt Jāņus saskaņā ar senču tradīcijām, saimniecībā katru gadu rīko dažādus kultūras pasākumus.

Z/s «Lielkrūzes» piešķirtie dabai draudzīgie marķējumi

Bioloģiskā lauksaimniecība

Bioloģiskā lauksaimniecība ir sistēma, kas tiecas apgādāt patērētāju ar svaigu, garšīgu un īstu pārtiku, nelietojot ķīmikālijas.

